

יוסי אליטוב

yossi@mishpacha.com

הסתרה שבתוך הסתרה

לפשרה. כך למעשה צעד נתניהו כמעט יד ביד לצידה של הנהגת תנועת החמאס בשנים האחרונות, עד שהמורסה הזו התפוצצה לנו בפרצוף.

לא פלא שגם בימים אלה הוא לא היה מסור גל להיירשיר מבט לאנשים שאיבדו את היקר להם מכל. משפחות שלמות נכחדו, יישובים כמעט נמחקו ויהודים חוו אימי שואה. אך נתניהו ממשיך להיות מרוכז אך ורק בנתניהו. מדהים כיצד אין לו יכולת להתעלות אפילו ברגעים קשים שכאלה. הוא לכוד בצרכיו המשפחתיים, בתיקו האישיים, והכל כביכול תפור במידותיו שלו. שקוע כולו במה שישיר אתו, לא את אזורי המדינה. נאומיו מלאים במילים שמדברות גבוהה גבוהה, ואפס מעשים.

שורות אלה נכתבות ארבעה ימים לאחר אירועי מלחמת שמחת תורה. ממשלת אחדות הייתה יכולה לקום בתוך חמש דקות, כבר במוצ"ש. אבל נכון לעכשיו נתניהו עודנו מתבוסס בעסקנות פוליטית בשעה שצריך היה להציג קשב מלא, של מאת האחר זים, לצורכי האזרחים. החששות הפוליטיים מבן גביר ומאחרים צריכים היו להידחות הצידה. היה עליו להזניח את הסחות הדעת מצד אנשים במעגל הקרוב ביותר אליו, שמנסים למנוע ממנו להקים ממשלת חירום ומשבשים הכל. אלה דברים שאין לאיש זכות לנקוט בהם בשעת מלחמה.

יומיים-שלושה יקרים מפז חלפו בדשדוש ובחש-בונות פוליטיים, עד שהצבא החל להפציץ ברצינות הראויה בעזה. יותר מ-1,200 קדושים נרצחו ונפלו, אלפים נפצעו ובצל החשש ליותר מ-200 חטופים, בסביבת נתניהו היו עסוקים בהטחת האשמות סביב הקמת קואליציית החירום. זאת בעוד המסר לעולם היה צריך להיות ברור: כאשר כל כך הרבה יהודים נשחטים, המחיר צריך להיות של 'בעל הבית הש-תגע'. עזה הייתה אמורה להיות מוכה וחבולה עד לבלי הכר, אזורים שלמים היו אמורים להיות מוכח-דים בהתקפות אפקטיביות. מנהיגי חמאס, הכלכליים והרוחניים, הפיקודיים וראשי החוליות, היו צריכים להיות מחוסלים, בכל מקום שהם.

אבל הכל נעשה בהססנות. במסמוס מתסכל. מה שאפשר לדחות למחר, נדחה למחרתיים. אמת, יש ראל ניצבת בפני דילמות קשות. אחת מהן מתמקדת בגבול הצפוני, שהאירוע בדרום עשוי להתגמד מול מה שיקרה בו אם חיזבאללה ייכנס במלוא העוצמה לתמונה. טהרן, שכיום אנו מבינים היטב שהיא זו שעומדת מאחורי הריקוד המסורף המתחולל בגבולותינו, חימשה את הגבול הלבנוני בעוצמות שיהפכו את מה שקורה עתה בדרום, לקדימון בלבד.

וכאן נכנסת הדילמה המרכזית: האם לחלק את הכוחות בין הדרום לצפון, או שמא לפלוש קרקעית לעזה? האם להמתין להתפתחויות בצפון או לזיום תקיפה? ושמא עלינו לפנות ליישובים בצפון ורק אחר כך לתקוף את מעוזי חיזבאללה? לכל אלה מתווספת העובדה שיותר משלוש מאות אלף חיילי מילואים כבר גויסו, ועתה הדילמה היא אם לחלק אותם בין שתי הגזרות, או להותיר את רובם לכתישה הקרקעית בעזה.

הנמוך והירוד של מרבית שרי הממשלה, המכפישים את מחציתו השנייה של העם, כביכול אלה אינם בני אברהם, יצחק ויעקב; כביכול איננו חולקים את אותו גורל. שפת הביבים והסגנון הנאלח הם שהביאו אותנו אל המקום שבו, לצערנו, איבדנו את הברכה. כל הפעמונים צלצלו בבוקר שמחת תורה. נעני שנו בגין אותה שגאת חינום. הסייעתא דשמיא עברה כביכול למצב של הסתר פנים, וניתנה ביד הגרועים והברברים שבאויבינו, חיות בדמות אדם. שכחנו כי בני ארץ אחת אנחנו, עד שסטירת לחי שמיימית טל-טלה אותנו והטיחה את בושנתו במכת דמים ארצה. כדי לגרש את החושך, עלינו לפעול במאור פנים, בקירוב לבבות. על אחת כמה וכמה מי שמשמשים בתפקידים פוליטיים, שאינם יכולים עוד להחזיק בשנאה בלתי-כבושה כלפי מי שאיננו בצד 'הנ-כון'. ליבם אינו יכול להיות גס בצרכיו. ישועתנו תצמח מאהבת חינום לכל יהודי. רק מכאן נשתקם ונוכל לשוב להיות מי שהיינו לפני אירועי תשפ"ג, שהובילו לפתיחתה המדממת והטרגית של תשפ"ד. על הפסוק "לא הביט אוון ביעקב" מבארים גדר לי הדורות, כי בדרך כלל זוכים אנו להארת פנים. אך לעיתים אנו במצב של הסתר פנים, ואז, כדי להינצל הימנו, עלינו לא להביט אוון ביעקב. לא לראות את הרע שבשונה מאיתנו, לא להביט בעין רעה על הרחוק ממנו בהשקפת עולמו. "ולא ראה עמל בישראל", לא לראות את החסרונות והעבירות שישנם באדם מזרע ישראל. רק כך, מדגישים הספ-רים הקדושים, ניתן לחזור אל "השם אלוהינו עימו, ותרועת מלך בו", להארת הפנים שקדמה למלחמת שמחת תורה.

מחיר הדשדוש

כיהודים שומרי מצוות העוקבים אחרי המתרחש הן בעין אמונית והן בעין אקטואלית, אנו מחזיקים גם בתפיסה פוליטית, שללא ספק, כאזרחים, אנו משלמים עליה כעת מחיר יקר. מנהיג מוכשר כנתי-ניהו, מחזיק 14 שנה בתפיסת עולם שמרוכזת בעצמו ובטובתו האישית, מנהיגות ששומרת על סטטוס קוו ולא יוזמת, איש שדגל בדחיית הכרעות ועסק יותר בעסקנות פוליטית ממנהיגות צ'רצ'ילית.

מי שעוקב אחרי כותב שורות אלה בשנים האחר-רונות קרא לא מעט דברי כאב על כך שדווקא נתי-ניהו, מנהיג המחנה האמוני, הוא שאפשר למפלצות הטרור האיתמניות בלבנון, בסוריה ובעזה לצמוח ולהתעצם. ההתנהלות הרופסת ומלאת המורד של נתניהו היא שמנעה ממנו לשבור את הסטטוס קוו ולנתן את הטרור בשלבי התהוותו. מנהיגותו של נתניהו בארבע עשרה השנים האחרונות נחלקת לרי-טוריקה של ימין ומדיניות של עסקן מפא"י קלאסי שאינו רוצה להכריע, לא מוכן לשלם מחיר ומע-דיף שלא להעז; כזה, שלא עושה דבר כדי לפתור בעיות אקוטיות; מגלגל הלאה, דוחה, מכיל ומתחנן

על כך נוספה העובדה שבמשך שעות רבות אפי-לו חיל האוויר על מסוקי - שיכול היה לפעול מעט בשטח בהשתלטות מהאוויר ולמזער חלק מהטרגדיה - היה כמשותק. המרחב נותר פתוח לתנועת מחב-לים שעברו בחופשיות מיישוב ליישוב, זורעים הרג, חורבן וטבח מחרידים. הכוחות המיוחדים הגיעו אל השטח רק אחרי ארבע שעות קריטיות, ונוסף על כל זאת הפגזת עזה החלה רק במוצ"ש, כשחלק ניכר מהמחבלים שהשתתפו במסע הטבח המזוויע כבר התחפרו בחזרה במנהרותיהם.

עם מה נותרנו? עם ראש ממשלה שמספק שלוש הצהרות חסרות תוכן בארבעה ימים. ממשלה ומי-שרדי ממשלה שלא מתפקדים ארבעה ימים אחרי, ולא שומעים כמעט אף שר או חבר כנסת שיוורדים אל העם. רובם ככולם נעלמו, בחרו שלא לרדת לשטח, להיירשיר מבט אל משפחות החללים, הפ-צועים והנעדרים. בושה.

הדרך לשיקום

מדוע נעשנו? איך קרה כדבר הזה, שמחזות שואה ופרעות קישינב שחשבנו שלעולם לא ישובו - הופיעו בישראל תשפ"ד, והדבר קורה דווקא ביום היחיד בשנה שבו התורה, ישראל והקב"ה מתמזגים יחדיו? אין לדעת.

אך את הקלקול, כך לימדונו, יש לתקן באותו מקום שבו התבצע. שנת תשפ"ג התייחדה בעיקר בקיטוב ובשסע, בשיחמהלומות בין יהודים. שגאת חינום טהורה, חילוקי דעות שהפכו למפרידי-לבבות. מחד גיסא תנועות שמאל ממומנות היטב, ומאידך גיסא ראש ממשלה שבמשך 14 שנים בנה קריירה של סכסכנות ופלגנות שנוצרו בין חלקי העם, מבלי שיתעלה מגלי ההכפשה ששחה בהם לרגע אחד של אחדות.

כך הגענו לנקודת הפיצוץ של תשפ"ג. איבדנו את המצפן הערכי, את היכולת להבין איש את רעהו, לחוש את כאבו. איבדנו את הכלת האחר; איבדנו פרופורציות-עבר שבמסגרתן הבנו שגם אם אימי חושב אחרת מאיתנו, הדבר אינו שולל חלילה את זכותו לחיות כאן. התורה דורשת מאיתנו לשמור על כבודו, על זכותו להתפרנס, על זכות קיומו בתוכנו. מתוך קנאותנו לשמירה על אורח חיינו - קנאות לגיטימית, חיונית וחשובה - שכחנו שיכולה להיות דעה אחרת, שונה, ובעל אותה דעה איננו חסר מקום. אין כל היתר הלכתי לכך שחילוקי דעות יובילו לשגאת חינום טהורה. חז"ל דרשו כי גם בז-מנים הקשים ביותר שבהם חטאו ישראל בעבודה זרה, שמרה האחדות על העם והטתה את מידת הדין לכף זכות.

והשנאה, האיבה שהגיעה לפסגתה באירועי יום הכיפורים בתל אביב, אינה נחלת השמאל בלבד. כולנו חטאנו בפירוד הלבבות. כולנו חטאנו בסגנון

אזעקת האמת שהדהדה בח-לוננו שש שעות בלבד לאחר שהסתיימו ריקודי ההקפות החב"דיים שנמשכו עד השעות הקטנות של הלילה, הטיחה אותנו ברגע אחד לעולם חדש ומשונה, אחר וזר מכל מה שידענו והכרנו. דווקא ביום שמחת תורה, שבו שורה שמחה כפולה, כשעם ישראל שמח בעושי, והקב"ה שמח במעשיו; היום שאותו מגדיר המדרש כזוה שבו עם ישראל מגלגל כביכול שיחה אישית עם הבורא כי קשה עליו פר-דתנו מן החג - נורקנו ברגע אחד למצב של הסתר פנים, הקשה והאפל ביותר שחווי היישוב היהודי בציון במאות השנים האחרונות.

ככל שיחלפו השעות והימים, נישחף לעומק הט-רגדיה. לגודל האסון. טבח המונים בהיקפים בלתי נתפסים. נשים, קשישים, תינוקות. זוועות איומות שאת חלקן אי אפשר להעלות על דל השפתיים או להרהר בהן כלל. משפחות שלמות שנכחדו.

והעיניים נישאות מעלה וצונחות מטה. מעלה - אל הסתר הפנים הגדול, בתהייה איך לא זכינו לבטל את הגזרות בתפילותינו בימים הנוראים, ומביטות מטה - אל התווה ובוהו שכמיהו לא חוותה ככל הנראה אף מדינה מערבית מעולם. ליקוי מאורות של מערכות בניות לתלפיות שהיו אמורות להיות אמונות על ביטחון תושבי ישראל. מערכות שבראשן עומדים הבכירים ביותר, מראש הממשלה בנימין נת-ניהו, שר הביטחון יואב גלנט והרמטכ"ל הרצי הלוי, ועד ראש אמ"ן אהרן חלילה וראש השב"כ רונן בר-לא ייאמן שבמרחק פסיעה מביטנו, מתאמנים חמשת אלפים חיילי חמאס על פלישה ליישובי ישראל. שבמרחק יריקה מהמוצבים המתקדמים ומטכנולוגיות-העל ואפילו מהסייענים האנושיים, ואיש באמ"ן ובשב"כ לא זיהה ולא שמע. ואם היו אלה חידלון ועיוורון חסרי תקדים שהובילו לרגע שבו פרצו אלפי חמאסניקים לישראל וגילו מגרש חף מהגנה הפרוס לעברם כשטיח אדום - הרי שהחרפה שהתגלתה בשעות שלאחר מכן, גילתה לכולנו, גם לאחרון אנשי השמאל, שאין לנו עוד על מי לסמוך מלבד על אבינו שבשמיים. גם לא על כלים וצינר-רות שפע טכנולוגיים שהעניקה לנו בטובה ההשגחה העליונה. רק עליו, על היושב בשמיים בלבד מבי-טחנו. ברצותו יעזור עיני תצפיתנים ויאטום אוזני מפעילים, וברצותו יגן על עמו בשלום ובשלווה.

ברגע אחד התגלה מערך אדיר של מודיעין במערומיו. כל הסייענים ומקורות המידע שישיראל התפארה בהם, שוו לקליפת השום ברגע האמת. גדר בעלות של מיליארדים, עם מוקשים תת קרק-עיים וחיישנים אולטרה-רגישים סיפקה אפס הגנה. מערכת רואה-וירה שותקה, התצפיתניות שענינה דבוקות למסכים נוטרלו, המוצבים נכבשו בקלות רבה מדי, ומספר החיילים על מוצבי הגדר לקה בחסר מדי - והחיילים שנכחו בהם גילו בפתע את היעדר האפשרות לתקשורת חירום מהמוצבים, דבר שסיפק למחבלי חמאס שקט תעשייתי נורא.

מחזה מעורר תקווה כל כך, שהנה קרב היום ותעשיית הפלגנות תהיה מאחורינו. בסיור השבוע בבסיסי הדרום

הזה להטות כתף ולתת את חלקו למען העם. וזהו בהחלט הזמן למצוא את הדרך ולתכנן כיצד ניתן יהיה לשלב את מערכי ההתנדבות החרדיים במאמצי הביטחון הלאומיים, תוך שמירה הדוקה על הצביון הרוחני, אך באופן שיאפשר לכל מי שאינו הוגה בתורה מרבית שעות היום, לסייע במאמצים.

החובה המוסרית הזו מוטלת על כל מי שבחרו בדרך של חולין ועושים את מלאכתם קבע להטות כתף בעזרה ובהתנדבות, ולא חסרים מקומות שבהם נדרשת הושתט יד.

לצד זאת עלינו לזכור את המשימה המקורית שלנו כחיל רוחני, כנושאי דגל התורה והמצוות, שדווקא בימי הסתר פנים עלינו להגביר את מלאי הזכויות של עם ישראל.

שורות אלה נכתבות ביום ההילולה ה־214 של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, שסלל דרך חדשה בעבודת השם, ותמיד מצא משהו טוב לומר על כל יהודי, בכל סיטואציה. ברוחו עלינו להיבין שהמשימה שמוטלת עלינו היא להגביר זכויות באמצעות עין טובה לכל אדם. גם כשאנו עוסקים בחדס ובסיוע לזולתנו, איננו עושים לו טובה. זהו תפקידנו. זו משימתנו.

והמשימה הקשה יותר מכל תהיה למזג בחכמה את הקו העדין שחולף בין חילוקי הדעות לפירוד הלכבות. בין נשיאה של דגלנו לבין הבנה לאלה שחיים לצידנו ועלינו לכבדם. לא לבזו להם, בוודאי שאין לנו שום צורך, רצון ויכולת לפגוע בערכים המקודשים להם - כמו רעיון העוועים של יריב לוי, שבא־רצון רתם אותנו לעגלה לא לנו. הרפורמה הזו גרמה לנו לתרום את חלקנו לא מעט בשנאת החינם המיותרת שפשטה בישראל. חלף זאת עלינו להוסיף באהבת ישראל, להגביר עין טובה ולתת מעצמנו כמה שיותר לזולת.

ומה יהא על דברים שציפור נפשנו תלויה בהם? עלינו ללמוד למצוא דרך אחרת של התמודדות עם האתגרים הרוחניים שלנו. לא בכוחנות פוליטית, לא בציניות ובלי לבזות את האחר. הדרך הנכונה חולפת בנתיבו של רבי לוי יצחק, סלולה בליבו הרחום וג־דוש האהבה לכל יהודי באשר הוא. עלינו לייצג את תורתנו, המאחדת, מקרבת הלבבות והמרכבה להיטיב. לא בכדי אמרו חז"ל כי אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום. כל מלכויות ישראל נפלו בעבר שדודות בשל אירועי שנאת חינוס. אדרבה, נגביר את השלום המיוחל בינינו, ומי ייתן והוא־הוא שימשיך עלינו את הישועה מהסתר הפנים הנורא שבו אנו נתונים.

יבין שבאמת לא משתלם לפגוע בישראל ובביטחון אזרחיה.

בדרכו של רבי לוי יצחק

בשעות הערב של יום שלישי יצאתי עם כמה מי־די ואוהבי ישראל לסייר בבסיסי צה"ל. נסענו לש־טחי כינוס שבהם התרכזו חיילי מילואים שהתקבצו ממקומות סמוכים אך שונים, משהם ומנחשונים, מאלעד ומפלוגות, מקריית גת ומחדרה, מהמרכז ומן הצפון. ובכל מקום שאליו הגענו, במסע שארך יותר משבע שעות, פגשנו יהודים חדורי מטרה. שמ־ענו מהם על הערבות ההדדית המופלאה של עמנו. חלקם הגיעו מחו"ל בטיסה הראשונה שתפסו, חלקם בגילים מבוגרים יותר שלא היו נדרשים להתייצב, אך כולם סגרו את יומניהם, עלו על טיסה או על רכב, ויחד הם משלבים כוחות: שמאל וימין. חרדים ורוסים. מחזה מעורר תקווה כל כך, שהנה קרב היום ותעשיית הפלגנות תהיה מאחורינו.

כל נטעה. לא נותר על השמעת קולנו. קולה של היהדות החרדית יישמע ויישמר. אבל לא בכר־חנות פוליטית. מבלי שנשמש כלי משחק על הלוח של נתניהו, שהפך אותנו לבובות על חוט במהלכי ההימלטות שלו מכל צורותיו.

ובינתיים, אנו בהחלט מחויבים בחשבון נפש. כיהודים חרדים, עלינו לשאול את עצמנו, מעבר להיותנו אזרחים, שהמלחמה היא על ביתנו, ומעבר לעובדה הברורה שמי שאינו יושב באוהלה של תורה לא מחזיק בהיתר כלשהו לעסוק בהודעות כת־בות וברכילות מדוברות, ועליו להתמקד בעשייה רוחנית או גשמית להצלת היישוב היהודי בארץ ישראל. אחרי ככלות הכול, עלינו לשאול את עצמנו לאן מועדות פנינו ביום שהחברה כולה תתעורר לתקופה אחרת, חדשה, שהלואי שתוביל לביאת משיח. כיצד נפעל בתבונה ביום שבו יקומו מיליון אנשים ויצאו לרחובות, לא על רקע הרפורמה המש־פטית, אלא כי ירצו תשובות על דם אחיהם שנשפך כמים. או אז, אלה יבקשו לראות את מעורבות האמת שלנו, שלא תוכל להסתיים בהתנדבות, יקרה ככל שתהיה, בזיהוי חללים ובחלוקת תעודות כשרות למוצרי מזון.

לצד אלפי בחורי ישיבות יקרים שהתגייסו למערכה וחזרו לישובות הקדושות למעננו ולמען העם כולו, יש ציבור חרדי ענק שאינו יושב אוהל, ובחר לעסוק בעולמות של חולין. על בני הציבור

אירוע מתמשך

חשוב שיהיה ברור. אנו עשויים לעמוד עתה לפני אירוע מלחמתי ארוך מאוד. אם מלחמת יום כיפור המשיכה בחזית הצפונית ובגזרות נוספות שמונה חר־דשים, מלחמת שמחת תורה עלולה להימשך לא פחות מכך. ברור לכולנו שהצפון, שבשעה ששורות אלה נכתבות מתחיל לבעור, מלמד על כוונתו של נסראללה להיות מעורב אקטיבית במלחמה. השאלה היא רק עד כמה המעורבות של חיזבאללה תהיה עוצמתית. למרות הקשיים הפוליטיים, ללא ספק, בזמן הק־רוב יוקם קבינט חירום ביטחוני, פרי תוצרתה של ממשלת חירום לאומית. מחברי הקבינט יידרשו גבור־רת לב, נחישות, עזות נפש ואומץ להתחיל להעביר מסר לעולם, שהקייטנה של ארגוני הטרור הסתיימה. הקו התקיף הזה יכול, בסופה של תקופה לא קלה שנעבור, להוביל אותנו לזמנים אחרים, חדשים, שבהם נוכל להישיר מבט אל מול פני סכנות, נת־מודד איתן באומץ לב, ולא נרוץ להתחנן למצרים לתווך בינינו לבין חמאס או הג'יהאד האסלאמי. ובוודאי שאיש לא יחשוב לשלוח כסף לטרור כדי להשיג שקט מדומה.

במבט צופה פני עתיד אפשר להעריך כי כמעט כל מי שחבר כיום בממשלה, לא יהיה חבר בה עוד בסכב הבחירות הבא. העם המוכה והחבול, שאינו מבין את פשר ההתנהלות הנוכחית של הממשלה ובכיריה, יקיא את ההנהגה הזו לבלי שוב, ולא יעשה הנחות לאיש. לאלף ומאתיים נרצחים הי־ד יש כמיליון קרובי משפחה ומכרים קרובים. והם לא היחידים שידרשו תשובות ויבקשו לגבות, לפחות את המחיר הפוליטי, ממי שלקה בעיוורון ובהת־נשאות, והניח לחמאס לבצע את תרגיל ההונאה הגדול בהיסטוריה, תוך הפקרת היישובים וביטחונם.

זה לא יקרה מייד. קודם כל עלינו בעזרת השם לנצח. זו המשימה כעת. והניצחון יבוא באחדות העם, בשילוב כוחות של בעלי ניסיון ביטחוני בז־רת מקבלי ההחלטות, ובעיקר בהעברת מסר ברור לאויבים: על אירוע כזה לא עוברים לסדר היום, גור־בים מחיר כבד מאוד. מנהיגי מדינות ערב, מטורקיה ועד איראן, מלבנון ועד קטאר, שצופות באירועים בעניין רב, יבינו, שדבר חמור וטרגי כפי שאירע בחג האחרון, לא יוכל לחזור על עצמו לעולם. האמירות החלולות על ידה הארוכה של ישראל־הפכו לפתע למציאות, עד שאחרון הישמעאלים במדבר סהרה

אלא שלמרות היותה של הדילמה על הכניסה הקרקעית מוצדקת, החידלון של נתניהו אינו מת־קבל. צה"ל יכול היה בהתעשתות מיידית להשמיד 50 אלף תומכי חמאס בעזה, כבר ביומיים הרא־שונים לטבח, כשהעולם כולו גיבה ותמך וארה"ב פרסה מטרייה רחבה על כל פעולות הנקם וההרתעה שהייתה מבצעת ישראל.

אי אפשר להתמהמה כשכל כך הרבה אנשי חמאס עודם מסתובבים חיים, ואיש מבכירי צמרת חמאס בעולם טרם שילם בחייו, בשלושת הימים הראשונים למלחמה.

זמן טהרן

בפורומים הפנימיים נדונה השבוע השאלה, אולי נכון יותר לישראל ליזום מתקפה על דרום לב־נון, בפרט לאור הגיוס ההמוני, כשהעולם לצידנו וארה"ב משגרת כוחות ונשק בכמות עצומה. אולי, טענו כמה וכמה בכירים, זה הזמן לסיים את עצימת העיניים שהונהגה ב־14 שנות שלטון נתניהו, ולדעת שאף שהמחיר עלול להיות יקר, זו העת לנצל את ההזדמנות החד־פעמית של התמיכה הבין־לאומית וריכוז כלל כוחות המילואים, כדי להכחיד את מפ־לצות הטרור הצפונית.

הושמעו גם דעות שאינן נחלת הרוב, אך נדונו אף הן בפורומים הסגורים, ולפיהן גם אם המחיר של תקיפה עמוקה בלבנון יהיה התלקחות עם טהרן, היא לא בהכרח תזיק לישראל. יום אחד, טענו מספר בכירים, הניתוח המסובך עם איראן יצטרך להתב־צע. הדחייה ועצימת העיניים רק יהפכו את הבעיה האיראנית לגדולה יותר. מי יודע, תהו הללו, אם לא כדאי לסיים איתה דווקא כעת.

כל התנאים בשלים לכך. בישראל רוח הערבות גבוהה מא־יפעם. גיוס המילואים המייד־י של 150%, יוכיח. לצד הגיוס נראות ללא הרף יוז־מות של אזרחים בהבאת אוכל וציוד חיוני לבסיסים. בצה"ל אומרים באופן רשמי כי אין בכך צורך. גם אם זה נכון, הלב של העם נתון עתה לפעולות שבימי שגרה אין כל דרך לבצע בלי להיתקל בהתנגדויות מבית ומחוץ.

וכאן אנו מגיעים לכלי ההסברה בעולם. שוב אזרחים, ולא השרה הממונה על כך, מבצעים את ההיקש המובן והקליט כל כך של חמאס־דאעש. זה מה שהוריד את האסימון לביידן. הוא לא סתם נשא נאום תמיכה חסר תקדים בתקיפותו ובהתמ־סרותו לצד הישראלי, כשהכריז כי ארה"ב תעמוד לצד ישראל, וקבע כי "חמאס כמו דאעש". נשיא ארה"ב לא היה יוצא מגדרו בנאום אוהד ומחבק, אילולי הזדעזע עמוקות מהוועות שביצע חמאס. לנשיא ארה"ב יש, כמו למגישי חדשות רבים בעולם שלא כלאו את דעותיהם בשידור חי, הבנה שברגע שמשפחות שלמות נטבחו, נשים, ילדים ותינוקות, ניצולי שואה ועוד - זה כבר לא סתם טרור. "זה רשע טהור", כפי שהגדיר אותו ביידן. "מטרתם המוצהרת של חמאס", אמר, "הוא רצח יהודים".

ובד בבד, נשיא ארה"ב לא קרא לישראל לנהוג באיפוק או בהכלה. הוא אפילו הביע חוסר הבנה להססנות שבה נקטה ההנהגה הישראלית. "אם אנ־חנו היינו מותקפים", אמר, "תגובתנו הייתה מוחצת ומהירה".

לכן דווקא בשעה שביידן משגר מסר פומבי לחיזבאללה שלא לנסות לנצל את המצב, כשמטוס אמריקאי ראשון עמוס תחמושת מתקדמת נוחת בארץ, נושאת המטוסים מסדרת ג'ראלד פורד, ספי־נת המלחמה היקרה בעולם של הצי האמריקאי כבר באזור, ועליה אלפי חיילים ועשרות מטוסי קרב, זהו לא רק מסר מאיים לכל מי שחושב לפגוע בישראל, אלא גם הבעת תמיכה משמעותית בכל צעד שתב־חר ישראל לעשות בעת הזאת. ואם תקיפה באיראן תבהיר לטהרן את א־הכדאיות שלה לפעול בעקיפין בגבולות ישראל, אולי זהו הזמן, כך טענו בכירים בדינוי הפורומים הסגורים, להבהיר לה זאת היטב.

עו"ד אבי בלום

blum@mishpacha.com

אין על מי להישען

**רבים כל כך הפכו
ליתומים בטבח
שמחת תורה, אבל
הכישלון לא יישאר
יתום. למחדל הזה יש
אבא, ומי שהחזיק
בהגאים בעשור וחצי
האחרון, לא יוכל
להתחמק מליתן את
הדין**

המנהיג האחרון. נשיא ארה"ב ג'ו ביידן צילום: AP

והסרטונים משנות הארבעים של המאה הקודמת. רק שהפעם התייעוד לא מגיע בשחור לבן ובתום המלחמה, אלא תוך כדי הקרב, כשהכל ערוך כסרטוני רשת ומופץ על ידי החמאס במסגרת קרב פסיכולוגי שרק התחיל.

כמו במלחמת יום הכיפורים ההיא, את המידע מהחזית - והפעם מהעורף שהפך לחזית בכל המורבים - קיבל מרבית הציבור מהצד הערבי. בשעה שהבלבול שרר בצד הישראלי והתקשורת הישראלי לית העלתה סרטונים מצונזרים, התייעוד שהעלה החמאס עבר מטלפון לטלפון. העין רואה, והלב מסרב להאמין. וכשהאוזן שמעה בהמשך הערב את נתניהו ממשיך להתרברב אחרי כשל בלתי נתפס, גם האוזן התקשתה להכיל.

3

שום מתקפת נגד, ואפילו שיטוח עזה - שלא יקרה תחת ממשלת נתניהו - לא ישכיחו את המראות האיומים. שום מכת מחץ לא תחזיר לישראל את כושר ההרתעה כפי שהיה ערב המלחמה. המראות הללו ייצברו לעד בתודעה, ורק מיטוט שלטון חד-מאס, כמו מיגור דאעש בעשור הקודם, אולי יצליח להשיב במעט את כבודה הרמוס של ישראל. הנוהג החרדי להשיא עצות לגנרלים על חשבון סיכון החיים של אחרים, ראוי לכל גינוי. גם העניין הזה, כמו דמותה של המדינה בכל המובנים, יידרש לעבור ליבון יסודי בשש אחרי המלחמה. אי אפשר להאמין במה התעסקה פה ההנהגה עד לפני שבוע, ואיזו אטימות וחוסר הבנה גילו כל הפוליטיקאים

מעייני הדמעות יבש מרוב בכי, ואומה שלמה מצויה בהלם קרב. זוהי תחושה משולבת של אין אונים ואין מילים.

מלחמת שמחת תורה שנפתחה חמישים שנה ויום, למניינם, אחרי מלחמת יום הכיפורים, מזכירה את אותה מלחמה היסטורית במובנים רבים כל כך. קונספציית הביטחון שנשענה אז על עוצמת צה"ל מול צבאות ערב ועל קו המעוזים - קו בר לב - הבלתי חדיר, היא אותה תבנית שחזרה על עצמה אחרי חמישים שנה.

קולות הקורבנות הזכירו את קולות החיילים הנואשים מהמעוזים במלחמת יום הכיפורים. הכשל המודיעיני עצום פי כמה, היות שאז טחו עיני המדינה מלקרוא את הכתובת המודיעינית שהייתה על הקיר. במחדל הנוראי העכשווי, אלפי עותים תכננו את הטבח במשך חודשים, כשאיש במערכת המודיעין והשב"כ, לא ידע דבר.

גם הפער הבלתי נתפס בין דברי הרהב של מנהיגי המדינה וראשי מערכת הביטחון אל מול המציאות האיומה, לא רק שנותר כשהיה אז, אלא התעצם במכפלות. כי בעת הזאת, צה"ל לא קרס והופתע מול מערך צבאי מסודר של מצרים וסוריה, אלא מול ארגון חמאס העזתי, החלש שבאויביו, והזרוע החזקה פחות של התמנון האיראני.

אבל בממד אחד לפחות - התודעת, הציבורי, התחושה - מראות הזוועה של שמחת תורה התשפ"ד לא מזכירים שום מלחמה שחווה מדינת ישראל בשבעים וחמש שנות קיומה.

תייעוד הילדים המבוזים בעזה, מסיבת הטבע שהי פכה למסיבת טבח, משאיות הקירור שנעשה בהן שימוש ראשוני באסון מירון ומובילות במשמרת בלתי פוסקת את מאות ההרוגים, כמויות הדם הבלתי נתפסות - ים הזוועות הזה, מזכיר את התמונות

מסתערים בג'יפים על הרחובות כמו בסרטי האימה של דאעש, והסבירו שגם כעת, אחרי שעות רבות, הם עדיין נצורים.

ככל שהתבררו ממדי הזוועה והתחושה הייתה שאנו חווים את סיפורי סבא וסבתא שורדי השואה, קיבלנו פרופורציה למושגים כמו חרדה וטרדינה. סאת הייסורים לא הוגדשה והצרות עוד תבואנה בצ"רורות: המספר 1,200 אינו סופי, ורשימת ההרוגים תמנה עוד מאות - יותר ממלחמת לבנון הראשונה והשנייה גם יחד. גם התמונות הקשות לא מספרות הכל וכך גם המידע על מצב הקדושים - כולל ילדים - שמצונזר חלקית כדי שלא לפגוע במורל החיילים. הלב, העיניים, האוזניים וכל איבר מאברי הגוף יצאו אל אחינו ואחיותינו בעוטף עזה. במדינת יש"ר ראל 2023, להמשיך ולחבק את המשפחה והילדים, גם תחת מטחים בלתי פוסקים, זהו בונס שאינו מובן מאלי.

2

השורות הללו נכתבות אחרי שבעים ושתיים שעות נטולות שנה, ולא רק בגלל האזעקות הבלתי פוסקות. העיניים מסרבות להאמין למראות ולתייעוד של ילדים יהודיים, נערות וקשישים, מולכים בכיוון ברחובות עזה, כשבויי יהודה המגיעים לרור מי בתיאורי חז"ל. האוזניים מצטלצלות כששומעים מהחברים שהוזעקו בחג היישר לשטח, על מאות ההרוגים ועל הזוועות שביצעו הצוררים בקדושים, לעיתים בשילוב נוראי של ארבע מיתות בית דין.

בשעה שש וחצי בבוקר שמחת תורה נפתחו ארובות השמיים. האזעקה שהעירה אותנו אחרי שעות ספורות של שנה, קטעה באחת את אוירת החג, אך איש לא העלה בדעתו כי זהו רק הקדמון לאחד הימים הקשים בתולדות עם ישראל, הקשה בהיסטוריה הקצרה של מדינת היהודים.

להעיר את הילדים ולרוץ במדרגות למרחב המוגן, זוהי משימה לא נעימה בימי חולין, וביום חג על אחת כמה וכמה. אך זה כבר הפך לסוג של שגרה בדרום ובאזורים הקרובים לו, כשאחרי כמה דקות יוצאים מהמרחב המוגן ומנסים להרגיע את הילדים החרדים.

בפעם הזאת, היה ברור שמשעה גדול בהרבה קורה מעל לראשינו. במשך שעות וחצי, ללא הפסקה של רגע אחד, נשמעו אזעקות עולות ויורדות ופיצוצים של הדי נפילות. הקירות רעדו והזוגיות יצאו לריקוד נוגה של שמחת תורה. כשנרשמה הפריצה, עלינו לגג הבית וראינו את המוקדים העשנים והעוברים מנפילות רסיסים ושברי טילים ברחובות הסמוכים. באופק היתמר ועלה העשן מכיוון דרום, ברצף בלתי נתפס.

אל מלחמת שמחת תורה, הובלה ישראל בעיוורון דקה אחר דקה, כשמרגע לרגע הלכו והתבררו ממדי הטרגדיה. בשעה 9:30 התקבלה הודעה על איסור לצאת מהבתים, אך קריסת המערכות בישראל כולה, מנעה את העברת ההודעות בכריזה מסודרת לשומרי שבת וחג. ברחובות הריקים נראו מתפללים ספורים, כשהחלונות השכנים צועקים להם לחזור לבתים מוחשש לחדירה ולחטיפות.

רק אחרי חמש שעות של מטחים בלתי פוסקים, נשמע בפעם הראשונה קולו של מטוס היוצא מבסיס תל נוף הסמוך. בנפילות סטנדרטיות - הקולות האלה נשמעים דקות ספורות אחרי הנפילות, ולעיתים תוך כדי האזעקות.

ב-10:00 בבוקר החלו להיראות חיילים במדים, יוצאים מבתיהם ועולים לרכבים - מהשכן הצעיר שהוריו שוהים בחו"ל, ועד לבעל קורא בבית הכנסת שקיבל הוראה להגיע מיד ליחידה. רגע אחר רגע, התחלנו להבין שלא מדובר בעוד תקיפה, אלא בתחילתה של מלחמה.

לחיות בערפל של אי ודאות במשך החג כשהילדים מפתחים חרדה ואת ארוחת החג אוכלים בלי תיאבון במרחב המוגן, זהו דבר קשה מנשוא. אבל במהלך היום, וככל שהגיעו הידיעות מאנשי החירום, חלחלה התובנה כי מה שעובר על יישובי העוטף הוא זוועה מסדר גודל אחר. רק במוצאי השבת, הבנו כמו כל עם ישראל, איזו גיהנום עבר ועדיין עובר על תושבי עוטף עזה. הטלפונים מקרובי המשפחה באופקים והחברים בשדרות, שהיו נצורים בבתיהם מהבוקר, היו בלתי נתפסים. הם סיפרו איך ראו את החמאסניקים

מזכ"ל צ'לצ'ר מברלין. נתניהו בדיון הקבינט בקריה, השבוע צילום: חיים צח, לע"מ

**לא כחות
מנתניהו, גם
המיועדים
החדשים לקבינט
החירום אחראים
לקונספציה
שקורסה, להכלת
הסבבים,
להרחקתם
מהצבא של
סוסים דוהרים
כעופר וינטר
ולסתימת פיות
של נביאי זעם
כיצחק בריק**

בשעה שאויבינו תכננו לפרטי פרטים את ההתקף פות בשמחת תורה. מדינה שלמה התעסקה בסוגיית ההקפות.

לא ייאמן גם שאל המנהיג היחיד שהתגלה בג' דלותו, ג'ו ביידן, התייחסה ממשלת ישראל בזלזול. הנשיא נעמד לימינו ללא תנאי אוהב ישראל אמי" תי ברגע הקשה ביותר, בדיבורים ובמעשים, ובכך אותה לכל העולם, הערבי והמערבי, שישראל לא עומדת לבדה ברגע הקשה בתולדותיה. אז נכון שמאחורי התייצבותו יש גם אינטרס אמריקאי ברור של חיזוק הצייר שמובילה ארה"ב במזרח התיכון, אבל אמפתיה וסימפתיה אמיתיות אי אפשר לזייף. וכשביידן דיבר הכאב, הזעזוע, התמיכה והאהבה ניכרו מפניו ומשפת גופו. דבריו שיצאו מהלב, חימומו לרגע את הלבבות השבורים בישראל.

בעת כתיבת השורות, ובאחור של יותר מארבעה ימים גורליים, נראה שממשלת חירום קורמת סוף סוף עור וגידים פצועים וחבולים. שר בקואליציה שדחף בכל כוחו לצירוף איזנקוט וגנץ התרשם שני תניהו אינו מעוניין בשלב הזה במהלך, וכי החבירה נכפית עליו בלחץ השותפים ודעת הקהל. "גריית הרגליים של ביבי מעוררת רושם שהאיש רוצה קודם כל להנחית מכה אנושה כראש-ממשלה, ורק לאחר מכן לצרף לממשלה את איזנקוט וגנץ", אמר לי ופכר את ידי בייאוש.

לראשיה, שריה ויועציה של המדינה בשעה קשה זו, צריך לאחל הצלחה מכל הלב, אך באשר לנתניהו אפשר לקבוע כבר מעכשיו, כי מכל שנותיו כראש-ממשלה בעל רצף הכהונה הארוך ביותר, תיצרב דמותו בזיכרון הלאומי, כגולדה מאיר של הימין. ביבי אינו האשם הבלעדי, אך כמי שעמד בראש הפירמידה וניכס לעצמו במידה רבה של צדק כל הישג שהיה בתקופתו, האיש לא יוכל לחמוק מאח-ריות ויידרש לשלם בכיסאו. גם לנו כציבור שהעריץ את האיש והלך אחריו באש ובמים במשך כמעט שלושה עשורים צריכה להיות מסקנה ברורה ונור-קבת: מעתה ואילך - אל לנו להעריץ איש, ועלינו להטיל ספק בכל מנהיג.

המשפט "אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמיים", לא יכול להישאר רק כשורה בשיר. זוהי מציאות חיינו כעם מאז ומקדם, והיא תקפה יותר מאי פעם במדינת ישראל מודל 2023.

של רחפנים, ג'פים ואופנועים. ומעבר למחדל הנורא על הגבול, אלה מוסדות המדינה כולם שקרסו והתאינו. ללא מערכות רווחה ותמיכה, ללא גיבוי כלכלי ונפשי למשפחות האומ"ללות, לעיתים גם ללא מענה טלפוני. ברגע המבחן, ולא של מלחמה גרעינית עם איראן אלא מלחמת קלשונים מול חמאס, מוסדות המדינה שביבי מוביל כאן עשור ומחצה קרסו לתוך עצמם. רבים כל כך הפכו ליתומים בשמחת תורה הנורא, אבל הכישלון לא יישאר יתום. למחדל הזה יש אבא, ומי שהחזיק בהגאים בעשור וחצי האחרון, לא יוכל להתחמק מליתן את הדין.

גם אויבי נתניהו הודו בעבר ביושר שברגעי מל-חמה, האיש רואה לנגד עיניו לפני הכל את טובת המדינה. אבל למה שקורה כאן מאז פרוץ המלחמה, אי אפשר להתייחס באדישות. אחרי שגנץ הביע הס-כמה להיכנס לממשלת חירום ללא תנאים מוקדמים, נתניהו היה חייב להיענות להצעה בו ביום.

העובדה שבמשך ארבע יממות המשיך נתניהו ללהטט במשחקי 61, עם חשיבה על 'היום שאח-ר', כאשר גם בישורת האחרונה נראה כמי שנגרר לממשלת החירום ולא הוביל אליה - מעידה על גודל השבר. יום שאחרי - לא יבוא, ותהא אשר תהא התוצאה, נתניהו שהוביל את ישראל להשפלה הג-דולה בתולדותיה, לא יוכל להישאר ראש ממשלה. מי שמחפש עדות נוספת להתנתקות מהמציאות, צריך רק להתבונן על ההתנהלות הפוליטית באר-בעת הימים שאחרי פרוץ המלחמה.

שהיית השבוע בכנסת כשהחלה להישמע האזע-קה, ומי שהיה בבניין רץ אל המרחב המוגן - בחדר הישיבות של ועדת חוקה... זהו אינו זמן לחשבון נפש שעוד יבוא ובגודל. ברגעים כאלה העם מתאחד בכאב ובשאר רוח, כשהתחושה הכללית היא שאי אפשר להאמין, להכיל ולהבין במה התעסקנו פה במשך עשרה חודשים, עד לרגע האחרון ממש, בה

הוא היחיד במדינת ישראל שממשיך לחשוב, פולי-טית, במונחים של חג הסוכות התשפ"ד, ולא במוש-גים של מוצאי שמחת תורה הנורא. ביישיבת הקבינט במוצאי השבת, הוא נראה לשרים כמי שטרם הפנים שהמציאות השתנתה, כשדיבר באותם מושגים כמו בסבבים הקודמים.

אחד השרים שהשתתף בישיבה תיאר מציאות עגומה של רמטכ"ל מהורהר ומעורער, שר ביטחון שמדבר בסיסמאות וראש-ממשלה שממשיך להש-תמש באותם מושגים, כשהוא ממוקד יותר בצורך להימנע מפתחת חזית נוספת בצפון. "אני לא יודע אם זה אכן קרה, אבל הרמטכ"ל נראה לנו כמי שה-תייעץ עם עורך דין ושקל כל מילה עם עין צופייה לוועדת החקירה", אמר לי אחד השרים.

היומיים שאחרי סימנו שינוי מגמה בצה"ל ומעבר מאין-מגננה להתקפה. ועדת החקירה שתקום רגע אחרי סיום המלחמה עוד תבוא חשבון עם כל המ-עורבים בשרשרת מחדלים בלתי נתפסת, אבל כבר כעת אפשר לומר שלקונספציה שקרסה יש אבא. את התפיסה אומנם הובילה מערכת הביטחון כולל איזנקוט וגנץ שכיחנו כרמטכ"לים בעשור האחרון, הרחיקו מהצבא סוסים דוהרים כמו עופר וינטר וס-תמו פיות לנביאי זעם כיצחק בריק.

לא פחות מנתניהו, גם המועמדים החדשים לק-בינט החירום, אחראים להכלת הסבבים, וכשהולכים אחורה במנהרת הזמן, אי אפשר שלא להצביע על ההתנתקות והאזהרות שקדמו לה. ואחרי כל זאת, בשורה התחתונה האסון הנוראי בתולדות ישראל, קרה במשמרת של נתניהו ולא באקראי ובחוסר מזל. בשני העשורים האחרונים, אביה מחוללה של הקונספציה - היה ראש-הממשלה נתניהו. הוא ולא מלאך, הוא ולא שליח.

ביבי ולא אחא, זהו האיש שידו הייתה על ההגאים כמעט ברציפות בחמש עשרה השנים האחרונות. קר-נספציית ההכלה של אויב חמאסי רצחני ברצועה ומדיניות ניהול הסכסוך על אש נמוכה מסבב לסבב תוך הזנתו בכספי שוחד מקטר, רשומה על שמו, והיא שאפשרה לחמאס להתעצם ולהפתיע. אפילו הגדר, בגבול עם מצרים כמו ברצועה, הוקמה בהנחייתו, ואף היא קרסה - כמו הקונספציה. רק שהפעם, בלי מטוסים מהאוויר וטנקים מהקרקע כמו ביום הכיפורים לפני חמישים שנה, אלא בחדירה

- גם החרדים - ברמת השיח והתייחסות להלך הרוח הציבורי. גם מהם נצטרך להיגמל. גם איתם נצטרך לבוא חשבון ולוודא כי אלה מנציגי המגזר שהוציאו את דיבתנו ברבים בלשון משתלחת ובחוסר מודעות, ילמדו פרק בצניעות.

אבל כעת זהו הזמן להתאחד ולדבר גלויות. זוהי עת שבה צריך להסכים עם מי שמדבר בגובה העי-ניים, ולא משנה הרקע שממנו בא. איווט ליברמן הפך ליריב הגדול של המגזר בשנים האחרונות, אך במקרה הזה, במקום להזכיר לו את ההבטחה לחסל את הגייה בתוך יממה, ראוי יותר לקבל את האמת ממזי שאמרה.

הרושם של שרי הקבינט עד לכתיבת שורות אלה, הוא שנתניהו כדרכו, לא מתכוון ללכת עד הסוף ולחסל את שלטון החמאס, ואם אכן כך יהיו פני הדברים, זהו כישלון ידוע מראש שיתיר את ההרתעה הישראלית מרוסקת ומנופצת לרסיסים בין חורבות יישובי העוטף.

אין אופציה אחרת שתאפשר למדינת ישראל לצאת מהאירוע על הרגליים לבד מחיסול החמאס. כל תוצאה אחרת, שתשאיר את יורשי הנאציזם בש-לטון, גם אם יפגעו אנושות, היא שוות ערך לסיום מלחמת העולם השנייה ללא ריסק הוורמאכט. בעלות הברית במלחמת העולם השנייה, לא העלו בדעתן לעצור בשערי ברלין ולאפשר להיטלר להישאר בחיים בבונקר החרב. את ראש הנחש החי-מאסי-היטלריסטי צריך לרוצץ, וכשנתניהו נמנע מלהכריז על כך כיעד, הוא משרה את הרושם שגם הפעם, ביבי הוא האחרון שמזהה.

בנימין נתניהו שאף להיזכר בהיסטוריה כצ'רצ'יל של היהודים, אך ייזכר כצ'מברלין. האיש שהכיל והאכיל את המפלצת, האמין שיוכל לשלוט בה והע-דיף לנהל דיאלוג מולו, בלי להידרש לווייתורים מדיניים. ארבעה ימים אחרי הכשל הנורא, דומה כי נתניהו

ישראל יוסקוביץ

israel@mishpacha.com

קריסת הקונספציה

1.

ימים לא פשוטים לפנינו. מראות הטבח ביישובי העוטף, במיוחד אלו שתועדו מכפר עזה, בלתי ניתנים לצפייה. טרם נחשפנו לדבר האמיתי. התייעוד שעוד יגיע, יטלטל אותנו, ובתקווה גדולה שגם את העולם החופשי.

ידיד קרוב, אופיר ליבשטיין, ראש המועצה האזורית שער הנגב, נפל בקרב כשחתר למגע; ידיד קרוב אחר, ח"כ לשעבר, עדיין נעדר; בנו של חבר, השר לשעבר יזהר שי, מת מות גיבורים; בתו של איל ולדמן, פילנתרופ המסייע לשילוב חרדים, נעדרת. הוא מצא את רכבה שרוף ועקבותיה עדיין לא נודעו; בתו של מכר ותיק, שמעון אלקבץ, נרצחה בידי חיות האדם הנאצים.

אלו יותר מדי אנשים קרובים שפגשו את הזוועות. זה מלמד משהו על היקפן.

50 שנה עברו ממחול יום הכיפורים. התקשורת, כולל אנחנו, התייחסנו לכך בהרחבה. עשינו זאת בשורות ראיונות עם אנשי השעה, אז והיום. עסקנו ברשלנות, בקונספציה, בלקחים. ישראל שקמה לבוקר שאחרי שינתה את פניה. כך לפחות הבטיחו לנו.

יובל חלף ונראה ששום לקח לא הופק. להפך: בערב המלחמה ההיא, אמ"ן, המערך הלאומי, קיבל את מלוא האינפורמציה, עכשיו היא פשוט לא הייתה.

הגורם שאמון על המשימה הזאת נתפס במערומיו. במשך יותר משנה, מאות עותים יודעים על הפשיטה המתוכננת, אבל שום דבר לא דולף לשב"כ הישראלי. הארגון שמכיר כל נקיק וסמטה בגדה היה עיוור לחלוטין למתרחש ברצועה.

המטרות האוויריות שקופות לצה"ל. המודיעין הטכנולוגי עושה את העבודה. על הקרקע, המודיעין האנושי פשוט לא היה.

במקרים כאלו - למרות שמקרים ממש כאלו לא התרחשו כאן מעולם - מתבקש שהאחרים יניחו מפתחות. מתישהו הם יעשו זאת, אבל עכשיו, קודם כל, חובתם לתקן את הפרצות.

בידיעות אחרונות פורסם כי המודיעין המצרי הזהיר את נתניהו. לשכתו הכחישה נמרצות. מאוחר יותר כלי תקשורת זרים ציטטו גם הם מקורות מצריים, שהתעקשו כי העבירו מידע מוקדם לדרג המדיני בישראל. האמת שלא צריך אותם. המידע היה גלוי לעין כל.

ערב החגים ציטטתי, שבוע אחר שבוע, גורם מודיעיני שהזהיר מפני אירוע רב זירת שמנוהל בידי איראן. "חגורת אש", הוא כינה זאת. האישוש הראשון להערכתו הגיע בערב סוכות: ראשי שלושת הארגונים נפגשו בבירות והודיעו רשמית על הסלמת פעולות התנגדות. בגיליון ערב יום

יש מקום לכולם. נתניהו ושרי ממשלתו צילום: פלאש 90

במקרים כאלו - למרות שמקרים ממש כאלו לא התרחשו כאן מעולם - מתבקש שהאחרים יניחו מפתחות. מתישהו הם יעשו זאת, אבל עכשיו, קודם כל, חובתם לתקן את הפרצות

קינתו. בכל אופן, משורות שירתו ניתן להתרשם שהזוועות חרכו את נשמתו. התיאורים הנוגים על מותם האכזרי של יהודי קישינב, דומים להפליא לתיאורים המתבקשים על זוועות העוטף.

ישנו רק הבדל אחד: בפרעות קישינב מצאו את מותם 50 יהודים; בפרעות הרצועה המספרים מגיעים לאלפים. משפחות, יישובים, נמחקו מעל פני האדמה. מאות חללים עדיין לא זוהו, עוד מאות נעדרים.

חיות חמאס הפרו גם את חוקי הרוע. אפשר לתאר את הרכבים השרופים, הבתים המפויחים, ההרס העצום. זה לא ישקף את גודל

לא פוטר אותם ממשפט המוסר. עידוד הפסקת ההתנדבות, ייצוא השבר הפנימי לעולם, דרכן את אויבינו. אבל אסור להתבלבל: הם אזרחים במדינה דמוקרטית; הם לא דרג מדיני. מקבלי ההחלטות היו צריכים לעצור ואז להוקיע אותם; לא להמשיך מחשש להתפרקות הקואליציה.

2.

"בְּעִיר הַהֲרָגָה", הוא פיוט לירי שבו מבכה המשורר ח"נ ביאליק את הפרעות שחוללו הרוסים ביהודי קישינב. קום לך לך אל עיר ההרבה ובאת אל החצרות ובעיניך תראה ובידך תמשש על הגדרות ועל גבי טיח הכתלים את דם החללים.

זקנותו של ביאליק ביישה את צעירותו. ברבות הימים, רוח ההשכלה שטפה את מוחו. מנער מתמיד בשיבת וולז'ין, הפך למשורר ציוני. חרף זאת, הניצוץ נותר ומפעם לפעם ניצת. כך למשל, בפואמה שחיבר מאוחר יותר, התרפק על ימיו בשיבה: "זוכר עוֹדְנִי אֶת כְּלָכֶם", כתב, "תְּמוֹנָתְכֶם תִּלְוֶנִי, לֹא תִמוּשׁ מִלִּבִּי".

לא ידוע לי באיזה מצב היה כשפרסם את

הכיפורים עמיתי קובי בורנשטיין ראיין את דובר צה"ל תא"ל דניאל הגרי. דבריו היו ברורים: סכנה להתלקחות רב זירתית במהלך החגים.

אל"מ יגאל כרמון, ראש 'המכון לחקר תקשורת במזרח התיכון', ציטט כבר לפני כמה חודשים את מה שנאמר ונכתב בתקשורת האיראנית. מה שקרה בפועל זהה במדויק לתוכניות שפורסמו בתקשורת האיראנית. המודיעין הישראלי כשל. אבל המודיעין הגלוי, הובא לעיני הדרג המדיני.

בערוץ מקביל לניהול המערכה, נתניהו מכין את האליבי ליום שאחרי. כמו גולדה בשעתה. הנרטיב מאשים את לובשי המדים. אין ספק: חלקם במחול עצום, אולי הגדול ביותר. למרבה הצער, יש מקום לכולם.

הדרג המדיני, בעצם מהותו, אחראי להצלחות הצבא ומחלליו. זאת עסקת החבילה; החווה הבלתי כתוב בינו לבין הציבור.

באסון הזה הוא שותף מלא-מלא. במשך תשעה חודשים מזהירים אותו ראשי הצבא כי הצבא מתפרק. הפסקת ההתנדבות הדאיגה אותו, אבל יותר מכך הדאיגו אותו ההשלכות הפוליטיות: לווין יתפטר, הממשלה תתפרק. "הם רוצים להפיל אותי", אמר לרמטכ"ל וסירב להפגישו עם הקבינט.

רבים מראשי המחאה, במיוחד הנמנים עם 'אחים לנשק', התגייסו השבוע. מי בחזית, מי בעורף. זה

מחדל 73' נרשם בטאבו על שמו של אלי זעירא, אבי קונספציית סאדאט; זכויות היוצרים של מחדל 23' יישמרו לטובת הוגי קונספציית חמאס

באזרחים. האשראי הבין-לאומי הוא קצר מועד וחסר סבלנות. לכן נדרשת כניסה קרקעית. המקרה הזה שונה בתכלית. יהיה קשה לעולם לעכל את מראות ההרס, אבל קשה לו עוד יותר לעכל את המראות מיישובי העוטף.

ובל נשכח: מנהיג חמאס בעזה הוא יחיא סינוואר, משוחרר עסקת שליט. הוא לא היחיד: כל משוחררי עסקת שליט תופסים כיום עמדות בכירות בהנהגת הארגון.

מאז העסקה שילמו מאות ישראלים בחייהם. מאות, הכוונה עוד לפני פרעות שמחת תורה תשפ"ד. יגידו מה שיגידו על אהוד אולמרט. למרות ששליט נחטף במשמרת שלו, הוא דחה הצעה לשחרור מחצית מהאסירים ששוחררו בפועל בתקופת הממשלה שבאה לאחריה.

מבין התוצאה מדבר בעד עצמו. לא מדבר, בוכה. ההנהגה הנוכחית מקדשת את שיטת הכאן ועכשיו. היא אישרה את עסקת ה-35F לאמירויות תמורת הסכמי אברהם, היא מסכימה לאפשר לסעודיה העשרת אורניום תמורת נורמליזציה והיא זאת ששחררה אלפי רוצחים ששבו לרצוח תמורת שחרור חייל שבוי אחד.

4.

ימים לא פשוטים, מראות קשים, לוחמה הרואית מבית לבית, מיישוב ליישוב. הסיפורים זורמים ללא הפסקה ועוד ידובר בהם רבות.

"אנחנו במלחמה", אומר לי סא"ל רועי יחזקאל, ראש ענף תקשורת בדו"צ. "לא בסבב ולא בימי קרב".

הוא מסרב לומר אם התקבלה ההחלטה על כניסה קרקעית. "בשלב הזה", אומר, "אנחנו ממשיכים בתקיפות תקדימיות מהאוויר. אנחנו רק בהתחלה.

בכל זאת, אמרת, היה כאן מחדל. הצבא נרדם בשמירה. הוא לא התחמק, לא טיח. "הרמטכ"ל כבר אמר", אומר, "זה נפתח כאן לא טוב ויסתים שם הרבה יותר גרוע.

"אנחנו מנחיתים מאות טון של פצצות על חלקים ברצועה. גובים מחיר יקר מאוד מארגון הטרור חמאס. כל שבב של מודיעין, כל חמ"ל, כל עמדה, כל מסתור, מחריבים. תקפנו אלפי מטרות לאורך כל אורכה ורוחבה של הרצועה באמצעות אלפי חימושים שמסבים לאויב נזק משמעותי.

"מחנקנו את שכונת רימל, שכונת הפאר, הסמל של רצועת עזה. המטרנו כמויות עצומות של חומר נפץ על חאן יונס, על כינוסי מחבלים, בנקים, משרדים, בתים, מנהרות".

האם קיבלתם מהדרג המדיני מטרות ברורות? שאלתי. "אנחנו מתעסקים במאמץ התקיפה", אומר. "זה המאמץ המרכזי בצה"ל. הוא כולל את תקיפות האוויר שקורות בגלי תקיפה כל שלוש-ארבע שעות. הוא כולל את ההגנה, הוא כולל את ההגנה על העוטף, את טיהור המרחב, את ארגון המרחב

מוכנים לכל תרחיש. היועץ לביטחון לאומי ג'ייק סאליבן צילום: AP

הצטרפו לקואליציה בידן, נשיא צרפת מקרון וקנצלר גרמניה שולץ צילום: AP

תמיכה בלתי מסויגת. ראש ממשלת בריטניה, רישי סונאק צילום: AP

הזוועה. במגבלות האכסניה, הכרחי שאדלג על העדויות האילמות שמספרות את סיפורה של אכזריות ברברית, גרסת דאעש והנאציזם.

מחדל 73' נרשם בטאבו על שמו של אלי זעירא, אבי קונספציית סאדאט; זכויות היוצרים של מחדל 23' יישמרו לטובת הוגי קונספציית חמאס.

הימים לא מתאימים לציין את שמותיהם, אבל רבים המה. אלו ששכנעו אותנו, מימין ומשמאל, שיש להותיר את חמאס ככתובת בעזה, מבינים עכשיו כמה גדול השבר. התפיסה שלפיה ניתן לחיות מסבב לסבב נדרסה עם המוני הקדושים שמצאו את מותם הטרגי.

מזוודות הכסף מקטאר, האביסו את מנגנון ההשמדה שבנתה המפלצת החייתית בעזה.

3.

היעד הרציונלי ברור לכולם: מיטוט מוחלט של שלטון חמאס. האם זה אפשרי? מן הסתם כן. השאלה היא שאלת המחיר.

ההנהגה המשמעותית של חמאס יושבת בחו"ל. סאלח עארורי בביירות, משעל והנייה בקטאר. המנהיג בעזה יחיא סינוואר, מסתתר בבונקר תת-קרקע, עמוק באדמה.

על הנייר, יש במלאי פצצות חודרות בונקר. בעבר נעשה בהן שימוש. מול חסן נסראללה בלבנון. כידוע, הניסוי נכשל.

שוחחתי השבוע עם גורמי מודיעין ואנשי צבא. לא התרשמתי שמישהו בונה את אסטרטגיית הלחימה עליהן.

הדרך האפקטיבית למוטט את שלטון חמאס עוברת בכניסה קרקעית. הדילמה, קשה כשאל. כניסה פנימה תגבה מחיר דמים נורא. לא בטוח שבמצבנו כעת, נוכל לעמוד במספרים דומים שיצטרפו לרשימת הנופלים בקרבות העוטף.

כדי לקבל החלטה מהסוג הזה, יש צורך בגיבוי ציבורי רחב היקף. לשם כך מוקם קבינט החירום. באופן מפתיע, גנץ, אייזנקוט, גורמי אופוזיציה נוספים, נוקטים בגישה הרדיקלית. הם יודעים את המחיר אבל משוכנעים שהתמדה, לאורך חודשים, תביא בסוף לתוצאה המיוחלת.

ישנם אחרים, בהם לא מעטים נושאי תפקידים בצה"ל, שסבורים אחרת. הם מתארים שטחי הריגה, מנהרות חטיפה ומיקוש צפוף. הלוחמה הכי קשה, הכי מסובכת, אומרים האומרים, היא הלוחמה בשטח בנוי. בלורגון הצבאי היא נקראת לש"ב. עזה, הם מוסיפים, לא דומה לכל מה שנערכנו אליה.

אחרים מדברים על ההיבט הפונדמנטליסטי: מחבלי חמאס מונחים אל מותם; עבורם זו זכות דתית. דוגמה לכך ראינו בקרב הממושך שהתנהל בתחנת המשטרה בשדרות, עד למיטושה ושרפתה. לחימה פנים אל פנים, בתוך עיי חורבות, תהיה קשה מאוד וספק רב אם המחיר שווה את זה.

צה"ל הכין ארבע אוגדות וגייס כ-300,000 לוחמי מילואים. למרות זאת, הדרג המדיני טרם קיבל הכרעה סופית.

"כדי לנקות את עזה על הקרקע", אמר לי השבוע גורם ביטחוני, "צריך מודיעין עמוק. לא בטוח שהוא קיים". ואני אומר: למרבה המחדל, בטוח שהוא לא קיים.

רבים ממליצים לכתוש את הרצועה מהאוויר. כבר עכשיו יש בה אזורים שנראים כמו אחרי הפצצת העיר הירושלמית במלחמת העולם השנייה.

אם אנחנו לא רוצים לסכן חיי אדם ולהכפיל את המספרים האיומים מהעוטף, צריך לפעול מהאוויר. השיקול בעבר להיכנס קרקעית נבע, בין היתר, מהצורך למקסם סיכוי יעדי טרור מבלי לפגוע

ברגע האמת הוא היה שם. הנשיא ביידן עם ראש הממשלה נתניהו בפגישתם האחרונה בניו יורק צילום: AP

7.

בזמן כתיבת השורות, הולכת ומוקמת ממשלת חירום.

לכל אורך השבוע, נתניהו משך זמן. סביבתו הקרובה נעמדה על רגליה למנוע אחדות. זאת האמת וחובה לומר אותה.

"מה יהיה עם ה־64 ביום שאחרי". זאת השאלה שחזרה על עצמה. כן, עם כל המיאוס לעוסק ברפש הפוליטי, התברר שהניתוק עמוק מכפי שחשבנו. הקמת הקבינט המצומצם קריטית להמשך ניהול המערכה; לאשראי הבין־לאומי; ובעיקר לציבור הישראלי.

כשהשמש תעלה על היום שאחרי, ההנהגה, הביטחונית והמדינית, לא תישאר רגע אחד נוסף בתפקיד. אם הם לא יבינו זאת, העם כבר יסביר להם. פוליטית, שום דבר טוב לא מאיים על בני גנץ בכניסתו לממשלה. אילו היה נותר בחוק, לא היה דבק בו רבב. החרפה תירשם על שמה של הנהגה מנוונת, רבת שנים, שהקימה סביבה חומות והייתה מרוכזת בעצמה ובהישרדותה. כולל השבוע, כשלצד ניהול המערכה, הקדישה לא מעט זמן לשאלת ההישרדות והאפשרות שהקואליציה תתפרק אם המחנה הממלכתי ושותפות אחרות ייכנסו פנימה. יותר מ־1,200 הרוגים, עוד מאה שישים שבויים, ומראות וזועה שמזכירות את טבח באב־יאר. ועדיין, כמה רב הניתוק. לא ייאמן.

שוב ושוב נדחתה השבוע הפגישה המיוחלת בין נתניהו לגנץ. מקורבים, במיוחד בני משפחה, ניסו לעשות הכל כדי שלא תהיה אחדות. למה? כי זה יזיק ל־64.

איזו עליבות, איזה ביזיון.

רגע אחרי שהקבינט יוקם, יתברר לגנץ שאין כל חדש תחת השמש. גם כעת, אחרי מחלל כל כך מחפיר, השיטות יישארו כשהיו. אני בספק רב, אם קבינט כזה ישרוד לאורך זמן. מהר מאוד יחלו התדרוכים, הטלת הרפש והאחריות על אחרים. בדיק כפי שהיה באסון מירון ובאירועים אחרים.

יותר מזו שמציעות להן איראן ורוסיה. אם המערכה הזאת לא תסתיים בהשבת ההרתעה, אפשר לשכוח מהסכם עם סעודיה. זאת ההבנה בווינגטון.

אנחנו כמובן מבינים משהו עמוק ואקוטי יותר: אם המערכה הזאת לא תסתיים בהשבת ההרתעה, אפשר לשכוח מהמדינה. לא רק המפרציות צופות בנו, גם חיזבאללה עוקב. הפעם, אין דרך אחרת מלבד ניצחון מוחלט.

הבית הלבן לא מתכוון להנחית כאן חיילים שישתתפו בקרבות. את תרומתו למאמץ המלחמתי הוא נותן בנושאת המטוסים ההתקפית פורד, שחונה מול חופי לבנון; באספקת תחמושת מתקדמת; ובשיגור יועצי מודיעין המומחים לענייני שבויים ונעדרים. הם כבר כאן והם החלו לעבוד עם הצוותים הישראליים.

בצד השני של המדרכה, ניצב נשיא רוסיה פוטין, ידידינו עד לא מכבר, שהולך ומתרחק מאיתנו. עד כה, נמנע מלגנות קטגורית את המתקפה הנפשעת, והסתפק בהתייחסות סימטרית להתרחשויות.

הוא כמובן נוקם על ההחלטה הישראלית לרדת מהגדר ולסייע לאוקראינה בחימוש הגנת. אבל זה לא רק זה: רוסיה של פוטין חוזרת הלכה למעשה לימי המלחמה הקרה. היא מובילה עכשיו את הגוש המזרחי, שכולל את איראן. האמריקאים פועלים בהתאם ומהדקים את אחיזתם באזור.

בינתיים, ובדגש על כך, אירופה המערבית לצידנו. האיחוד האירופי הקפיא את הכספים לפלסטינים ומנהיגי גרמניה, בריטניה וצרפת הצטרפו לקואליציה שמקים הבית הלבן למקרה שיהיה צורך בהתערבות צבאית רחבת היקף.

כולם הפנימו את המסר: כמו במתקפת הטרור על בנייני התאומים, גם המתקפה הרצחנית הזאת, הגדולה דרמטית מבחינה סטטיסטית, היא מתקפת ציר־הרשע על העולם החופשי.

בירושלים מקבלים את הגיבוי הבין־לאומי בחיבוק, אבל מבינים שהאירופאים אינם ביידן. שבוע ועוד שבוע והביקורת בוא תבוא.

על המפעלים מול נתיב העשרה, סיפקנו להם אמצעי הדברה.

שקט מול שקט, אמרו הקברניטים. בשמחת תורה תשפ"ד, קיבלנו הוכחה ניצחת כי השקט הוא רפש. בכירי הצבא לא יאמרו זאת, אבל זה ברור: ביום שאחרי, המפעלים בצד השני ייהרסו והשטח יהפוך לאזור חיץ נקי. אם יצטרכו להוריד בתים, הם ירדו. ראינו מה קרה מההתחשבות ההומניטרית.

לפני כחודשיים הבאתי כאן דברים מדהימים שאמר לי גורם מודיעיני בכיה, על המתרחש במעבר רפית. מדי יום, סיפר, עוברות במעבר עשרות משאיות סוחר. לכאורה, הן מכניסות לרצועה מוצרי צריכה. אנחנו לא שם, הודה, אין לנו פיקוח על המעבר.

הוא סיפר שקיים מידע על כך ששוטרים מצריים מקבלים שוחד כדי שיאפשרו להתיר כניסת משאיות ללא בידוק. להבנת, גם זה יחלוף מהעולם.

6.

בתמוז אשתקד, כשטוס Air Force One ובו נשיא ארה"ב נחת בישראל, זה היה לכאורה עוד ביקור של נשיא אמריקה, בת הברית הקרובה שלנו, בארצנו הקטנה.

כשג'ו ביידן חתם על 'הצהרה ההיסטורית' ובה התחייבות לשמור על העליונות הצבאית של ישראל באזור, איש לא ציפה למעשים גבוהים מדי. איש גם לא ציפה שהמבחן יגיע מהר מדי, אכזרי מדי, גדול מדי.

החבר מווינגטון עשה השבוע משהו שאף נשיא אמריקאי לא עשה לפניו: ברגע הכי קשה, הכי כאוטי, הוא היה שם. מגן במילים, מגן במעשים. כמו צ'רצ'יל בשעתו ויותר מכך.

ביידן היה הראשון להפנים. אם אנחנו ניפול, כולם יפלו איתנו. "העולם צופה בנו", אמר בנאומו הראשון. הוא התכוון לאיראן אבל גם לשכנות הידידותיות באזור.

התקרבותן לישראל נבעה מהבנה עמוקה שהמטרייה הישראלית והאמריקאית בטוחה ונוחה

וצבירת סד"כ (סדר כוחות) עצום. אנחנו מדברים על מאות אלפי חיילי מילואים שנצברים בעוטף כדי לדעת לעשות כל משימה שתידרש, גם הגנתית וגם התקפית."

ישנם גורמים שמסתייגים מכניסה קרקעית. הם אומרים שזאת מלכודת מוות ושלא נוכל לעמוד במחיר הכבד. האם אתם באמת ערוכים כבר לכניסה מיידית, או שעדיין לא התקבלה החלטה?

"כל האופציות נמצאות על השולחן", השיב. "אני לא חושב שנגיד מראש את התוכנית המבצעית שלנו, אבל כל האופציות על השולחן. הלוחמים שלנו עם ברק בעיניים, מוכנים ודרכים לכל משימה שיידרשו לה. כל מקום שנדרש לו, צה"ל יוכל לו ויתקוף". האם הצלחתם כבר לנקות את השטח ממחבלים? "אנחנו בשליטה מלאה בעוטף. עדיין ייתכנו מספר היתקלויות בודדות. בכל מקום שמחבלים בודדים נתקלים בחיילים, הם מחוסלים. יצרנו קיר ברזל של טנקים, מסוקים וכלי טיס על הרצועה. כל מי שיתקרב לגדר יחוסל".

זה לא הזמן לדבר עכשיו על הפקת לקחים, נעשה את זה אחרי המלחמה. אבל בכל זאת, משהו על הכשל הנורא.

"אנחנו נמצאים בעיצומה של המלחמה בשלב ההתקפה. יהיה זמן לבצע תחקירים, להפיק לקחים וללמוד כל פרט על פעולות שקרו. אנחנו לא מסתירים את זה. העת לתחקירים והעת להילחם. עכשיו עת מלחמה.

"אנחנו שומעים סיפורים יוצאי דופן, מרגשים מאוד. לוחמה עזה, אמיצה, של חיילים שפשוט חותרים למגע. יש גם לא מעט סיפורי גבורה של תושבי הדרום עצמם שמגלים אומץ לב שלא פגשנו. משהו יוצא דופן".

אתה יכול להרגיע את הציבור ולומר: אין יותר פריצות בגדר, כל ההיתקלויות מתרחשות מול מחבלים שנותרו מהמתקפה בראשונה?

"כפי שאמרתי: אנחנו בשליטה מלאה. המחבלים הבודדים שנמצאים בשטח מבינים שאלפי החיילים שנמצאים שם יסכלו אותם ברגע שהם רק ירימו את ראשם.

"יש כרגע בעוטף מאות גופות של מחבלים ויש לנו גם מאות מחבלים שבויים, ועל כן אני חושב שבהקשר הזה העוטף נמצא בשליטה מלאה של צה"ל".

כרגע ניצבים על הגבול טנקים, נגמ"שים, הגנה אווירית שמפטרלת לאורך הגדר. מה התוכניות שלכם ליום שאחרי לצורך השגת הגנה הרמטית בגבול?

"אנחנו בעיצומה של מלחמה", אמר. "היא תימשך זמן. יש לפנינו עוד ימי לחימה משמעותיים וארוכים והמקור של הצבא כרגע הוא בשלב ההתקפה. אחרי המלחמה יהיו הרבה מאוד דברים שאפשר לשתף קדימה, כרגע המצב הוא ההתעסקות בימי הלחימה שלפנינו".

5.

בשש אחרי המלחמה, ברור כבר עכשיו כי אחת ההחלטות הראשונות שתתקבל, תהיה יצירת רצועת ביטחון משמעותית - בין עזה לעוטף.

בסיוורים הרבים שערכתי לאורך הגבול, פגשתי לא פעם את כוורות הדבורים ומפעלי התעשייה, שמשרתים את עזה.

הם שם כי ישראל אישרה זאת.

הקונספציה, שוב הקונספציה, גרסה כי יש לאפשר לעזתים שגשוג כלכלי. ככל שזה יקרה, טענו נתניהו ובנט, כך יישמר השקט.

בהתאם לכך, הפקידות האזרחית ברצועה נעזרה לא פעם בשירותים שלנו. כשהיתושים פשטו למשל